

Alle kleuren van de nacht

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Sanne Helbers

Alle kleuren
van de nacht

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5582 0

© 2021 Sanne Helbers

Omslagontwerp en -illustratie Bloemendaal & Dekkers

Foto auteur © Ruud Pos

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*So for the restless
Not the peaceful sleeper
This song's for you
And for the faithless
Not the true believer
This song's for you*

'For the Restless'

Tom McRae, *All Maps Welcome*, 2005

Er is maar één werkelijk serieus filosofisch probleem: dat van de zelfmoord.

Albert Camus, *De mythe van Sisyphus*, 1942

1

Onder de muurgrote landkaart in het Starbucks-filiaal in Mumbai, op een steenworp afstand van het monument Gateway of India, komt de wereld samen. Waar vierhonderd jaar geleden India door de kolonisators werd ontsloten voor de hongerige westerse wereld, wordt nu het resultaat daarvan samengevat. Indiërs, Britten, Chinezen, Australiërs, Duitsers, Fransen, Ethiopiërs en een boeddhistische non, nippen van achter hun smartphone of laptop aan een *soy* cappuccino of chai latte in een gezamenlijk en grensoverschrijdend koffiemoment. Een samenkomen op een manier die in andere delen van de wereld vanzelfsprekender is dan in dit Starbucks-filiaal van Mumbai.

Hoewel ik het groen-witte logo in Nederland mijd, bezoek ik het in vrijwel alle Aziatische landen die ik aandoe. Het fungeert als noodzakelijk kwaad, als een plek waar je jezelf af en toe aan de hectiek van Azië kunt onttrekken. Bekende drankjes en herkenbaar eten, hygiëne, comfortabele banken en goed werkende wifi. Comfort van het soort dat in India

een luxe is, en het filiaal, dat ondergebracht is in het Taj Mahal-hotel, vormt daarom een uitzondering op de regel.

Buiten vindt er voor de deur een wisseling van de wacht plaats bij het detectiepoortje. De warmte doet het asfalt trillen. Aan de overkant van de straat komen een chic geklede man en vrouw met volle tassen de Good Earth-winkel uit. Naast mijn voeten staat eenzelfde tas met een porseleinen schaalpje dat ik voor een Indiaas maandsalaris in die winkel kocht. Aan de andere kant van Mumbai representeert de grootste sloppenwijk van India de stad beter dan de drie straten rondom het Taj Mahal-hotel. Dat wetende stemt het mij gerust dat we juist hier hebben afgesproken.

De jongen tegenover me staat op en in het zonlicht dat door het raampje valt, zie ik het stof dat van de zitting van zijn stoel omhoogkomt. Het meisje naast hem kijkt even op en typt dan driftig verder. Kennelijk voelt ze mijn blik op zich rusten, want ze kijkt op. Mijn glimlach beantwoordt ze niet en ze focust zich weer op haar telefoon.

Ik laat mijn blik over haar schouder glijden. In de hoek zit een non in grijs gewaad met kaalgeschoren hoofd gedempt te praten met een meisje dat er Chinees uitziet. Het meisje kijkt vol bewondering naar de non, richt zich dan op de laptop op haar schoot en maakt een notitie. Ze pakt haar mok, kijkt erin en vraagt iets aan de vrouw. Die knikt en het meisje loopt naar de bar. De non heeft een fijn gezicht met zachte trekken. Rond haar ogen spelen lachrimpels. Er hangt rust om haar heen. Hoe zou het voelen als je de rust hebt die deze vrouw uitstraalt?

Een stel komt binnen en ploft een zitje naast mij neer. Ze

zijn lang, blond en hebben blauwe ogen en ik vraag me af of het Nederlanders zijn. Ze halen een kaart tevoorschijn en al pratend wijzen ze er verschillende plekken op aan; ik hoor dat het Duitsers zijn.

Er gaat een deur open en ik schiet overeind en kijk naar de ingang. De jongen die net nog tegenover me zat, stapt uit de wc. Achter hem veert een man van middelbare leeftijd overeind, die met emmer en mop de wc in verdwijnt. Geen schoon toilet te vinden in Mumbai, behalve in de Starbucks.

Terwijl de jongen zich weer naast het meisje op het bankje laat ploffen, zak ik terug in mijn stoel. Een diepe zucht ontsnapt. Mijn hart klopt met de minuut sneller.

De voordeur gaat open en een slanke jonge vrouw met lang zwart haar en enorme bruine ogen komt binnen. Ze heeft dezelfde rust over zich als de non, hoewel die ogen als schoteltjes haar nieuwsgierigheid verraden. Ze heeft iets wat mijn aandacht trekt en ik neem haar nog eens in me op, ik weet niet goed wat het is dat me ervan weerhoudt weg te kijken. Het is iets in haar houding denk ik, of haar uitstraling. Nee, toch die ogen, die zo indringend de omgeving afzoeken.

Rustig kijkt ze van de balie naar de non en het meisje, via de luidruchtige en slecht geklede Britten naar een jongen met koptelefoon die op zijn laptop een logo aan het ontwerpen is. Ze zoekt iemand en ik zak alweer naar achteren wanneer ik zie dat haar blik op mij blijft rusten. Een moment kijken we elkaar aan, dan breekt er een lach op haar gezicht door die een rij onvoorstelbaar witte tanden laat zien. Ik kijk om me heen en probeer te achterhalen voor wie ze hier is, dan zie ik dat ze op me afkomt. *Er is iets gebeurd*, schiet het door me

heen, Raavi laat het afweten. Of hij heeft een ongeluk gehad?
Zou dit zijn zusje zijn?

Terwijl de vragen door mijn hoofd pingpongen stopt ze voor mijn neus. Ik kijk nog eens om me heen en sta dan maar op.

‘Hoi,’ zegt ze, en ze steekt haar hand uit. ‘Ik ben Raavi.’

En terwijl ik onderhuids een miljoen naalden voel prikken en het bloed naar mijn hoofd stijgt, leunt ze naar voren en geeft me op beide wangen een kus.

2

Vierentwintig uur voor onze ontmoeting stap ik in Mumbai uit het vliegtuig. De lucht is drukkend warm en ik loop snel door de sluis naar de aankomstterminal. Op het tapijt in de gang ligt braaksel in te trekken. Snel kijk ik weg en ik adem door mijn mond terwijl ik, zonder succes, mijn gedachten aan de dal die ik zojuist geserveerd kreeg terug probeer te dringen. Ik spurt naar de wc en ruk nog net op tijd een deur open.

Mijn god, wat doe ik hier? Twee dagen geleden, vlak voor mijn vertrek, werd ik gevelde door een buikgriep. Taco had morrend mijn backpack ingepakt terwijl ik hem vanaf het bed of de wc aanstuurde. Nog maar eens vroeg hij waarom ik weg wilde, terwijl hij, meer tegen zichzelf dan tegen mij, oreerde dat ik in deze staat zeker niet weg kon en constateerde dat ik het weer eens op mijn heupen had. Daarin had hij gelijk. *Ga dan mee!* had ik willen roepen, maar het bleef onuitgesproken hangen tussen het bed en de wc.

De buikgriep was inmiddels over, maar mijn maag was het nog niet eens met dal, mijn neus niet met de geur van braak-

sel en mijn lijf niet met deze hitte. Ik trek door en spoel mijn mond bij het fonteintje, maar herinner me dan in welk land ik ben en spuug het water meteen weer uit. In de spiegel zie ik een bleek en afgetrokken gezicht en ik weet zeker dat ik een paar kilo lichter ben geworden.

Ik schuifel de gangen door en sluit aan in de rij voor de douane. Voor mij staat een ouder Amerikaans echtpaar. De kolonisatie van eeuwen geleden heeft helaas nog altijd haar uitwerking en de ervaring leert dat witte stellen zonder kinderen altijd het snelst door welke douane dan ook zijn. De douanier wenst ze een fijn verblijf, waarna hij mij naar voren wenkt. Hij staart naar mijn foto en kijkt me dan onderzoekend aan, waarop ik een glimlach forceer.

‘Waarom ben je afgevallen?’ vraagt hij.

Even twijfel ik of ik hierop serieus antwoord moet geven.

‘Dit is beter,’ en hij gebaart naar de foto.

Ik onderdruk een zucht en haal een beetje onhandig mijn schouders op.

De douanier kijkt me nog eens aan, lacht en pakt zijn stempel. ‘Lekker veel eten in India, hoor! Houd je van pittig eten?’

Ik glimlach nog maar eens, neem mijn paspoort aan en loop in hoog tempo door naar het toilet.

Tegen het plafond van de taxi zonder airco prijkt een plaat van Jezus die het hele dak in beslag neemt. De banken zijn met kant bekleed en aan de spiegel hangt een bos kruizen, rozenkransen en amuletten van Maria. De chauffeur manoeuvreert zijn heilige koe toeterend door het verkeer en draait de volumeknop van zijn radio nog wat meer naar links.

‘Ben je eerder in India geweest?’ vraagt hij in gebrekkig Engels met een zwaar accent.

Ik schud mijn hoofd. Een scooter met drie pubers erop scheert rakelings langs de taxi. De chauffeur ontwijkt ze net en moet dan in de ankers gaan voor onze voorligger, die een lekke band heeft.

Na een rit van een uur stoppen we midden op een kruispunt.

‘Hier is het.’ Mijn chauffeur wijst naar het gebouw op de hoek.

Links en rechts scheren auto’s, vrachtwagens en scooters langs, terwijl voetgangers kriskras over het kruispunt lopen en af en toe opzijspringen om een auto te ontwijken. Ik betaal de chauffeur en wil mijn rugzak van het dak pakken, maar hij gebiedt me dat aan hem over te laten. Met mijn backpack op zijn rug en zijn auto wagenwijd open loopt hij voor me uit de trap van het hotel op. Hij stoomt meteen door naar de receptie, zet mijn tas daar neer en verdwijnt met een hoofdknikje weer naar zijn auto.

De hotelkamer is donker en ik tast de muren af op zoek naar de lichtknop. Verf bladdert van de muren. Ik zet mijn tas tegen de deur en wurm mezelf langs het bed naar het badkamertje aan de andere kant. In het tl-licht zie ik er nog erger uit dan op het vliegveld. Ik draai me om en stort mezelf op het bed. Twee uurtjes slaap sta ik mezelf toe, om een jetlag te voorkomen en algehele malaise tegen te gaan. Ik hoop dat ik er morgen florissanter uitzie als ik Raavi ontmoet.

3

‘Ik ben Raavi,’ herhaalt het meisje.

Ik besef dat ik nog steeds met haar hand in de mijne sta en niks heb gezegd. De gedachten en vragen buitelen door mijn hoofd. Ik kijk om me heen en zie dat niemand echt geschokt is, wat me verbaast. Dit tafereel moet er toch behoorlijk apart uitzien. Maar misschien speelt het zich alleen in mijn hoofd af en moet ik mezelf een schop geven en eindelijk eens aan dit gesprek beginnen. De binnenkant van mijn schedel vormt een scherm waarop een cursor knippert, maar woorden komen er niet. En ik besef dat ik aan het uitstellen ben.

De vrouw tegenover me leerde ik bijna een jaar geleden kennen als een jonge Indiase man die zichzelf online als RaaviT87 voordeed. Via de foto van de straatverkoper in Mumbai met de indringende, bijna boze blik, was ik uitgekomen bij zijn Instagramprofiel. De grote, donkere ogen van deze fotograaf trokken mijn aandacht. Niet alleen de straatverkoper had hij onderworpen aan zijn Nikon 1-lens. In het zwart-wit keken

een riksjabestuurder met tulband, een blinde vrouw met een katten in haar armen, twee straatjongens met ontbloot bovenlijf, een waterverkoper met een lach zonder tanden, een nieuwsgierige witte herdershond en een treurige man op het station me aan. Ik werd direct fan van de beelden die hij daar met de wereld deelde. Nog meer was ik gecharmeerd van de zwart-witsilhouetten van de vrouwen die discreet en smaakvol, maar overduidelijk naakt, de pagina van RaaviT87 bekleedden. Ik reageerde enthousiast op zijn foto's en liet een bericht achter, dat hij beantwoordde met complimenten over de foto's op mijn pagina. Terwijl onze digitale kennismaking met complimentjes was begonnen, werd het steeds meer verholde hofmakerij.

'Ben je daar geweest?' vroeg hij over een foto die Taco van mij maakte op de daken van het bergdorpje Masuleh in Iran. 'Je kan die hoofddoek goed hebben.'

Ik wist niet of ik me beledigd of gevlaid moest voelen, had ik te maken met een diepgelovige?

'Jij kan denk ik alles hebben. Heb je ook foto's met minder bedekking?' vroeg hij, waarmee hij mijn twijfel over zijn overtuigingen uitwiste. Ik was vervolgens de rest van de avond bezig een geschikte foto in bikini te vinden. Niet te ordinair en ook nog een verantwoorde foto, die tegelijkertijd genoeg vormen liet zien om duidelijk te maken dat ik zijn aandacht op prijs stelde.

'Hier in India zou ik je constant in de gaten moeten houden.'

'Misschien is het dan geen goed idee dat ik je bezoek.'

'Juist wel,' zei Raavi, 'want ik zou je graag dicht bij me houden.'

Achter RaaviT87 schuilde Raavi Tuluktar, 31 jaar uit Mumbai, India. Na de kennismaking verplaatsten we ons al snel naar WhatsApp. Het tijdsverschil van vierenhalf uur hield onze gesprekken niet tegen. Raavi wilde weten of ik een vriend had, hoelang al, of ik gelukkig was, wat ik nooit ontkende. De intenties waren inmiddels wel duidelijk, maar wat kon er gebeuren met iemand die in Mumbai woonde? Het voelde alsof ik weer mocht daten, of net met een relatie was begonnen, maar dan veilig op afstand. Een aftasting van en bovenmatige interesse in elkaar die de status quo zoals die voor mij was weer even op losse schroeven zette.

In mijn hoofd speelden zich scènes af van hoe ik hem zou ontmoeten en hoe de mentale exercitie zich snel zou verplaatsen naar het lichamelijke, met als gevolg stomende seksscènes, die weliswaar in mijn hoofd plaatsvonden, maar niettemin hun uitwerking hadden op mijn lichaam, waarna ik mijn geile lust bluste met de douchekop. Maar ook op andere vlakken voelde ik een sterke klik. Raavi groeide uit tot mijn verre Oosterse liefde.

‘Nacht of dag.’

‘Nacht.’

‘Een nachtmens?’ vroeg hij.

We waren een spel begonnen waarbij je twee opties kreeg en de meest toepasselijke moest kiezen. Taco was verzeild geraakt in een voetbalwedstrijd en riep af en toe afwezig met wie ik toch allemaal aan het chatten was, waarop ik vervolgens niet echt antwoordde.

‘Zeker. Liever schaduwen waardoor ik buiten de lijntjes

kan kleuren terwijl niemand het ziet,' zei ik met een blik op Taco.

'Zo. Hoe buiten de lijntjes kleuren?'

'Tja, dingen doen die eigenlijk niet zo netjes zijn als je een vriend hebt.'

'Heb je dat gedaan?'

'Niet heel erg. Ik denk vooral dat jij het nu groter maakt. Sartre of Camus.'

'Zo, dat is een ommezwaai, haha! Geen zin om er verder over te praten?'

Ik bleef stil en wachtte op zijn antwoord. Ik wist dat hij die als filosoof moest kunnen beantwoorden.

'Camus. Ben jij van het existentialisme?' zei hij uiteindelijk.

'Ja, ik vraag me vaak af waarom ik hier ben en wat het er-toe doet.'

'Hmmm, dat klinkt zwaar.'

'En jij dan? Liever een veilig maar saai, of spannend en gevaarlijk leven?'

'Waarom praat je eromheen?'

'Ik wil dat niet digitaal bespreken. Waarom antwoord jij niet?'

'Ik ben nog niet over die vraag uit, jij wel?'

'Spannend en gevaarlijk, absoluut.'

'Waarom dan?'

'Ik word er onrustig van als dingen maar kabbelen. Werk, relatie. Dan heb ik te veel tijd om erover na te denken.'

Raavi bleef even stil. 'Ben je gelukkig nu?' vroeg hij toen.

Raavi had mijn geluksgevoel vaker gepeild en altijd had ik bevestigend geantwoord omdat het gepast leek. Maar na ons

gesprek van zo-even zag ik ruimte in het bolwerk van sociale wenselijkheid om een niet wenselijk antwoord de wereld in te laten. Mijn gedachten maakten overuren maar in de chat bleef ik enkele minuten stil. 'Kan beter,' zei ik uiteindelijk.

Mijn stilzwijgen en uiteindelijke antwoord hadden blijkbaar ruimte gegeven aan zijn durf. 'Kom je naar India?' vroeg hij.

Daar was de vraag. Terwijl ik mijn leven en de stand ervan in enkele minuten overzag en woog, had hij zich een kleine 7000 kilometer van mij vandaan opgepompt om het moment te grijpen en de vraag te stellen die al een poos in de lucht hing. Het zaadje dat maanden eerder was geplant, begon zich nu bovengronds te vertonen.

De onrust die altijd in mij huisde, dreef me verder op een queeste waarvan ik het doel niet wist en het eindpunt al evenmin voor me zag. De afgelopen maanden had ik het steeds weggestopt. Maar Raavi's aandacht gaf vibratie in dit roerloze meer van banaliteit en nu gaf zijn uitnodiging me richting. Eén simpele vraag was genoeg om mijn loshangende verlangens te onderwerpen aan de zwaartekracht en te doen landen in vaste vormen. Een verlangen naar hem, maar meer nog naar beweging.

Ik wist dat ik naar India zou gaan.

'Maar...?' Mijn stem komt er krakerig uit en ik schraap mijn keel. Ik focus op onze handen die elkaar vasthouden. Mijn gedachten vliegen heen en weer van het ene gesprek dat we hadden naar het andere, waaruit ik opmaakte dat zij een hij was. Was dat terecht? De vraag blijft hangen en de herrie in

mijn hoofd wordt een ruis die overgaat in een pieptoon. Ik focus op mijn ademhaling en probeer die onder controle te krijgen.

Dit was het dan, hier eindigt het grootse en meeslepende avontuur. Ik denk aan Taco.

Uiteraard heb ik mezelf wijsgemaakt dat ik mijn hoop vooral niet moest vestigen op een digitale flirt. Natuurlijk heb ik mezelf voorgehouden dat ik naar India ging voor mezelf. Voor Raavi ging ik natuurlijk niet op reis, daar ging ik sowieso niet voor. Maar midden in deze Starbucks, met de vrouw voor me die vertelt dat zij de man is die ik dacht dat ze was, besef ik dat het alleen nevelen waren om mijn stille hoop op een grote wending te verhullen. En die hoop zie ik nu uit het raam verdwijnen, op de wind, via de Gateway of India terug over zee naar Nederland.

‘Zal ik nog wat te drinken halen?’ oppert Raavi. Ze wijst op mijn cappuccino en vraagt of ik hetzelfde wil. ‘Ze hebben hem met sojamelk gemaakt, vind je dat erg?’ vraagt ze als ze terugkomt met twee cappuccino.

Ik schud mijn hoofd en neem het kopje van haar aan. ‘Dank je.’ In gedachten feliciteer ik mezelf met deze eerste, niet al te scherpe, maar toch echt uitgesproken woorden. De barista heeft een hartje in het melkschuim op de cappuccino gemaakt.

De hitte maakt plaats voor een rilling. Ik voel het koud geworden zweet in mijn oksels.

‘Sorry,’ zegt het meisje en ik kijk op en trek mijn wenkbrauwen omhoog.

‘Je had mij niet verwacht.’ Ze zegt het heel zacht en ik twij-

fel eraan of ik het wel goed gehoord heb. Ze kijkt me vragend aan.

Met die opmerking, maar vooral ook door de manier waarop ze het zegt, legt ze haarfijn mijn bedoelingen bloot. Als ik werkelijk niet voor Raavi ben gekomen, en als ik hier enkel met vriendschappelijke intenties zit, waarom reageer ik dan zo geschokt op de ontdekking dat hij een vrouw is?

God, wat voel ik me nu belachelijk. Van een actie die begon als alomvattend en noodzakelijk, is een beschamend karikaatuur overgebleven. *Waarom heb je me zo voor de gek gehouden?*

Vanbinnen vormt zich een strakke knoop in mijn maag. Het brandt en ik kijk weer in mijn kopje om er zelf geen getuige van te zijn hoe ik onder haar blik reduceer tot een grap. Ik voel hoe snel mijn ademhaling gaat en vertraag haar even. Langzaam adem ik uit en kijk de volle zaak rond terwijl ik mezelf tijd gun om het brandende gevoel te laten zakken.

‘Niet per se, nee,’ probeer ik zo koel mogelijk te zeggen.

Ik bedenk dat ze zich, op een mannelijke profielfoto na, eigenlijk ook nooit heeft voorgedaan als man. Grappig, hoeveel je aan kunt nemen op basis van één foto, terwijl honderden woorden die foto niet hebben onderschreven. ‘Wie is de man van de foto dan?’ Het komt er wat bars uit.

Er lijkt een schaduw over haar gezicht te glijden. ‘Dat is mijn broer,’ ze forceert een glimlach.

‘Je broer...’ Ik betrap mezelf op een sprankje hoop. ‘Maar... waar is die dan?’

Raavi schuift ongemakkelijk heen en weer op het stoeltje tegenover me. ‘Die...’ haar ogen staan ernstig. ‘Die is overleden.’